

**VANHUSNEUVOSTON LAUSUNTO LÄNSI-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUEEN
ESITYKSESTÄ VUODEN 2027 JÄRJESTÖAVUSTUSTEN
MYÖNTÄMISPERIAATTEISTA**

Lausunto pyydetään antamaan seuraavista osa-alueista

1. Järjestöavustusten yleiset myöntämisperiaatteet vuodelle 2027
2. Järjestöavustusten ehdotetut avustuslajit vuodelle 2027
3. Järjestöavustushakemusten ehdotettu pisteyttäminen vuonna 2027

Järjestöavustusten yleiset myöntämisperiaatteet vuodelle 2027

- **Vanhusneuvosto on havainnut, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on ainoa hyvinvointialue, joka ei ole myöntänyt toiminta-avustusta yhdellekään eläkeläisjärjestölle.**
- Nyt ehdotetaan: "Yleisten myöntämisen periaatteiden ehdotetaan säilyvän ennallaan."
- Hyvinvointialue ei ole nykyisten avustusten periaatteiden aikana avustanut yhtäkään eläkeläisjärjestöä. Jos myöntämisperiaatteista mitään ei muuteta tai täydennetä tarkoittanee, että entinen käytäntö jossa eläkeläisjärjestöille ei anneta avustuksia jatkuu.

Vanhusneuvosto esittää:

- Järjestöavustusten myöntämisperiaatteita täydennetään tai muutetaan siten, että eläkeläisjärjestöjen toimintaa vuonna 2027 Länsi-Uudellamaalla avustetaan.

Perustelut:

Eläkeläisjärjestöjen toiminta kokonaisuudessaan on hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja erittäin kustannustehokasta, koska kaikki tapahtuu palkattomien vapaaehtoisten toimesta. Lähes kaikki toiminta palvelee myös yksinäisyyden poistamista sekä fyysisen että henkisen terveyden edistämistä lukuisten harrastusten, tapahtumien ja kerhojen muodossa.

Järjestöjen toiminta eri puolella Länsi-Uuttamaata tukee paikallista ja alueellista kulttuuria sekä hyvinvointialueen ja kuntien toimintaa.

Järjestöjen toimintaan mukaan pääsevät kaikki halukkaat.

Eläkeläisyhdistyksen ovat samankaltaisia ja kamppailevat hyvin pitkälti samojen ongelmien kanssa koko Länsi-Uudellamaalla.

Vanhusneuvosto näkee ehdotetuissa periaatteissa seuraavia ongelmia:

- Myöntämisperiaatteet on muotoiltu monitulkintaisiksi niin, että niitä voidaan perustellusti tulkita monilla eri tavoilla. **Periaatteet pitää kirjoittaa niin selviksi, että ne voi ymmärtää vain yhdellä tavalla.**

Tämä ongelma on esimerkiksi periaatteissa 4 ja 5.

Periaate 4 esimerkiksi voitaisiin tulkita niin, että yksikään Eläkeliiton Lohjan yhdistyksistä ei ole oikeutettu tukeen, koska eri kaupunginosissa on omat yhdistyksensä. Sama pätee muissakin kunnissa.

Periaate 5 on samoin ongelmallinen. Sillä voitaisiin sulkea ulos kaikki järjestötoiminta, koska toimitilat eivät riitä eivätkä taivu täydelliseen avoimuuteen. Kaikissa tiloissa on viranomaismääräykset osanottajamääristä. Tulkinna voi tehdä myös niin, että sillä 20 euron vuosimaksulla (jäsenmaksu) voi koko vuoden vastikkeetta osallistua kaikkeen toimintaan. Tätähän käytännössä tarkoitti hyvinvointialueen päätökset hylätä eläkeläisjärjestöjen anomuksia perusteella toiminta ei ole avointa kun peritään jäsenmaksuja.

Eläkeläisjärjestöjen toiminta on avointa kaikille. Vanhusneuvoston tiedossa ei ole eläkeläisjärjestöä, joka ei ottaisi toimintaansa mukaan kaikkia halukkaita.

Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa erityisesti seuraaviin teemoihin:

- Arvioikaa, minkälaisia vaikutuksia ehdotetuilla muutoksilla on alueen järjestöjen toimintaedellytyksiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.
- Arvioikaa, miten avustusten myöntämisen periaatteet tukevat alueen järjestöjen mahdollisuuksia toteuttaa hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa.
- Arvioikaa, miten hakemusten ehdotettu pisteytys tukee avustushakemusten arviointia.

Minkälaisia vaikutuksia ehdotetuilla muutoksilla on alueen järjestöjen toimintaedellytyksiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi?

Järjestöjen kannalta yleisavustuksen muuttaminen yleiseksi toimintatueksi on hyvä, jos se kohdistuu paikalliseen järjestötoimintaan ja alueella toteutettavaan vapaaehtoistoimintaan. Kumppanuusavustuksen myöntäminen kahdeksi vuodeksi kerrallaan merkitsee järjestöille mahdollisuutta toimia nykyistä paremmin ja suunnitelmallisemmin.

Miten avustusten myöntämisen periaatteet tukevat alueen järjestöjen mahdollisuuksia toteuttaa hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa.

Nyt esitetyt yleiset järjestöavustusten myöntämisperiaatteet pysyvät samana kuin ne ovat olleet mm. tänä vuonna.

Myöntämisperiaatteita on esityksessä 13. Avustuksen myöntäminen edellyttää näiden 13 kohdan myöntämisperiaatteiden täyttymistä, jotta hakemus hyväksytään ja pisteytetään. Vanhusneuvoston mielestä myöntämisperiaatteiden kohdat **1-3** ja **6-13** ovat hyväksyttäviä.

Sen sijaan **myöntämisperiaatteet 4 ja 5 pitää kirjoittaa uudelleen niin, että niitä ei voi tulkita monilla eri tavoilla.**

Järjestön pitää voida periä jäseniltään pieniä, kohtuullisia jäsen jäsenmaksuja vaikka sen toimintaa tuettaisiinkin avustuksilla Jos se ei ole mahdollista, se merkitsee, että vain veromaksajien ylläpitämät järjestöt ovat mahdollisia.

Ei voida edellyttää, että esimerkiksi eläkeläisjärjestöt, jotka toimivat täysin vapaaehtoisten toimijoitten varassa, velvoitettaisiin tuottamaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluksia kaikille halukkaille sillä perusteella että se on saanut toimintatukea hyvinvointialueeltaan.

Eläkeläisjärjestöjen toiminnan laajentaminen

Hyvinvointialue itsekään ei toimi niin. Hyvinvointialue itsekään perii ”jäsenmaksuja” 10 kunnan asukailta, lukuisia maksuja palveluistaan eikä tarjoa niitä maksutta kohderyhmille vaikka on saanut merkittävät varat veronmaksajilta.

Vanhusneuvoston mielestä hyvinvointialueen pitäisi kannustaa järjestöjä omatoimiseen varojen hankkimiseen ja toimintansa laajentamiseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Nykyinen asenne järjestötoimintaan merkitsee sitä, että järjestöt ovat yhä enemmän julkisen organisaation epävirallinen jatke.

Länsi-Uudellamaalla ikääntyneiden hyväksi toimivien järjestöjen toiminta eläkeläisjärjestöt mukaan lukien on kokonaisuudessaan nimenomaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, joka tapahtuu ikääntyneiden omilla ehdoilla ja heidän itsensä valitsemana.

Miten hakemusten ehdotettu pisteytys tukee avustushakemusten arviointia?

Avustushakemusten pisteytyskriteerit voivat olla käyttökelpoisia vertailtaessa suuria järjestöjä, joilla on palveluksessa täyspäivätoimista henkilökuntaa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella on kymmenen erilaista ja eri kokoista kuntaa, joilla kaikilla on erilainen ja erityinen historia, kulttuuri, olosuhteet ja järjestöt.

Vanhusneuvoston mielestä hyvinvointialueen pitäisi suosia ja tukea Länsi-Uudenmaan paikallisia järjestöjä ja kulttuuria alueiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi eikä painottaa ”yhdenkoon” muotin valitsemista koko alueelle. Sitähän merkitsee esimerkiksi 3 pisteen tarjoaminen, jos ”Järjestö toteuttaa avustettavaa toimintaa yhteisvastuullisesti muiden järjestöjen kanssa.” Yhteistyö ei ole itsetarkoitus. Sen pitää olla tietysti tapauskohtaista, ei sääntö. Tärkein perustelu pisteytyksessä pitää olla saavutettavat tulokset: asiakasmäärät, saatujen palvelusten määrä, kohtaamisten määrä, jne Yhteistyö sinänsä

ei ole saavutus ja pisteitä ansaitseva. Yhteistyön konkreettinen tulos pitää olla se, josta pisteitä ansaitaan.

Hakija saa viestinnästä 3 pistettä jos se käyttää Lähellä.fi- palvelua. Useat järjestöt eivät tarvitse ja käytä Lähellä.fi- palvelua. Tämä vaatimus pitäisi poistaa pisteytyskriteereistä. Vanhusneuvostolle ei ole annettu selvitystä siitä, kuinka moni henkilö on löytänyt haluamansa toiminnan tai palvelun Lähellä.fi- sivuston kautta? Järjestöt ovat kyllä päteviä itse ratkaisemaan sen miten viestintä toteutetaan ja mistä jäsenistölle tai muille toimintaan osallistuville on hyötyä.

Samat kriteerit eivät sovi kaikille. Hyvinvointialueen kannattaisi harkita pisteytyskriteerien jakaminen kahteen osaan: toinen suuria ja toinen pieniä järjestöjä varten.

Pitäisi olla mahdollisuus hakea myös pieniä (alle 1000 euroa) avustuksia, jotka voivat olla merkityksellisiä pienille järjestöille.

Lopulliset kriteerit pitää kirjoittaa selkokielellä, ei ”hallintomurteella”, suomeksi ja ruotsiksi.

Länsi-Uudenmaan vanhusneuvosto

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Mirja Janerus
1.varapuheenjohtaja

Kaj Sjöblom
2.varapuheenjohtaja